

The Model of Psychological Components Affecting the Participation of Veterans and Disabled in Sport Activities

M. Kiyal¹, M. Naderinasab², and N. Majedi³

1. Ph.D. student of sports management Azad University of Qazvin
2. Assistant Professor of Sport Management, Azad University of Qazvin (Corresponding Author)
3. Assistant Professor of Sport Management, Azad University of Qazvin

Received: 14
Nov 2019

Accepted: 26
Jan 2020

Keywords:
Personality
Traits, Individual
Motivations,
Psychological
Skills, Disabled
Sport.

Abstract

The purpose of this study was to Presenting the Model of Psychological Components Affecting the Participation of Veterans and Disabled in Sport Activities. The present research in terms of purpose is applied and In terms of data collection method is Descriptive-survey. In the first part (qualitative) for conducting field interviews, the statistical community of the study consisted of academics Professors aware of the issue of disabled sports, some of the managers of the sports field of the disabled (Veterans and Disabled Sports Federation), as well as disabled and veteran athletes, Objectives were selected for qualitative interviews on the topic of research (12 interviews with 12 people and continued to theoretical saturation). In the second part (quantitatively), after collecting the data from the qualitative research, a questionnaire on social-cultural components affecting the participation of the disabled in physical activity was performed and this questionnaire (18 items in the form of 3 components) among the athlete's Veterans and Disabled (386 people) were distributed. The validity and reliability of both measuring instruments (interview and questionnaire) were confirmed. The elongation and skidding indices are used to investigate the distribution of data (normal or abnormal) and to investigate and answer the research questions, compilation of the model and structural model of SPSS software version 24, Smart PLS Version 2.0 and Pro Max QDA Pro version were used. The results of this study showed that 18 conceptual codes and 3 main categories are the psychological

1. Email: kayal.sport4@gmail.com

2. Email: mehdi_naderinasab@yahoo.com

3. Email: nima_majedi@yahoo.com

components that affect the participation of disabled people in sport activities.

Extended Abstract

Abstract

Disability means having any long-term illness or health problem that restricts one's daily activities or activities that one can perform. In addition to the physical limitations of the handicapped, personal and social attitudes lead to greater barriers to their participation in sport. The purpose of the present study was to model psychological factors affecting the participation of veterans and the disabled in sport activities.

The present research in terms of purpose is applied and in terms of data collection method is Descriptive-survey. In the first part (qualitative) for conducting field interviews, the statistical community of the study consisted of academics Professors aware of the issue of disabled sports, some of the managers of the sports field of the disabled (Veterans and Disabled Sports Federation), as well as disabled and veteran athletes. Objectives were selected for qualitative interviews on the topic of research (12 interviews with 12 people and continued to theoretical saturation). In the second part (quantitatively), after collecting the data from the qualitative research, a questionnaire on social-cultural components affecting the participation of the disabled in physical activity was performed and this questionnaire (18 items in the form of 3 components) among the athlete's Veterans and

Disabled (386 people) were distributed. The validity and reliability of both measuring instruments (interview and questionnaire) were confirmed. The elongation and skidding indices are used to investigate the distribution of data (normal or abnormal) and to investigate and answer the research questions, compilation of the model and structural model of SPSS software version 24, Smart PLS Version 2.0 and Pro Max QDA Pro version were used.

The results of the present study showed that 18 conceptual codes (desire for group belonging, health, pleasure, enjoyment, value, extraversion, perfectionism, hardiness, optimism, hope, confidence, mental fitness, goal setting, Concentration, Relief from Worry, Self-Control, Coach acceptance, Commitment, and Calmness) and the 3 main categories (personality traits, personal motivations, and psychological skills) of psychological components affecting the participation of persons with disabilities in the activity. Were sports.

For disabled and disabled people to be mainstream of life, they should enjoy all the educational, recreational and sporting opportunities as healthy people and maybe participation in sports activities could be one of the best roles in this field will play. Through sports communication, the social distance between healthy and disabled people is reduced, thereby creating opportunities for expressing

positive and effective abilities and characteristics, especially in relation to society. Therefore, based on the results and picture obtained from participation in sports activities and the status of psychological factors of the studied community (personality traits, psychological skills and individual motivations), the necessity of formulating a new and renewed program the review and review of current programs is specified in order to coordinate. Also, given the specific sensitivities of the study population, participation in sports activities of this group should be considered very important and should be taken into account that not paying attention to them will have significant consequences. Therefore, it is suggested that trustee organizations of

veterans and the disabled, such as the Welfare Organization of Iran, be aware of the psychological problems of these people by providing counseling sessions as well as providing them with conditions for their participation in sports activities. Provide sports facilities and sports classes as exercise serves, because exercise acts as a medicine for the elderly and the disabled.

Keywords: Personality traits, Individual motivations, Psychological skills, Disabled sport.

مقاله پژوهشی

مدل مؤلفه‌های روان‌شناختی مؤثر بر مشارکت جانبازان و معلولین در فعالیت‌های ورزشی

مریم کیال^۱، مهدی نادری نسب^۲، و نیما ماجدی^۳

۱. دانشجوی دکتری، گروه تربیت بدنی و علوم ورزشی، واحد قزوین، دانشگاه آزاد اسلامی، قزوین، ایران
۲. استادیار، گروه تربیت بدنی و علوم ورزشی، واحد قزوین، دانشگاه آزاد اسلامی، قزوین، ایران (نویسنده مسئول)
۳. استادیار، گروه تربیت بدنی و علوم ورزشی، واحد قزوین، دانشگاه آزاد اسلامی، قزوین، ایران

چکیده

هدف از پژوهش حاضر ارائه مدل مؤلفه‌های روان‌شناختی مؤثر بر مشارکت جانبازان و معلولین در فعالیت‌های ورزشی بود. این پژوهش از لحاظ هدف کاربردی، از نظر شیوه گردآوری داده‌ها توصیفی-پیمایشی بود. در بخش اول (کیفی) برای انجام مصاحبه میدانی، جامعه آماری پژوهش را اساتید دانشگاهی آگاه به مسئله ورزش معلولین و جانبازان، برخی مدیران حوزه ورزش معلولین (فدراسیون ورزش‌های جانبازان و معلولین) و همچنین ورزشکاران معلول و جانباز تشکیل دادند. این افراد، به صورت هدفمند برای مصاحبه‌های کیفی در موضوع پژوهش انتخاب شدند (۱۲ مصاحبه با ۱۲ نفر و تا حد اشباع نظری ادامه یافت). در بخش دوم (کمی) بعد از گردآوری اطلاعات حاصل از پژوهش کیفی، اقدام به ساخت پرسش‌نامه مؤلفه‌های روان‌شناختی مؤثر بر مشارکت معلولین و جانبازان در فعالیت‌های ورزشی شد. این پرسش‌نامه (۱۸ گویه و در قالب ۳ مؤلفه) بین معلولین ورزشکار (۳۸۶ نفر) توزیع گردید. روایی و پایایی هر دو ابزار اندازه‌گیری (مصاحبه و پرسش‌نامه) مورد تأیید قرار گرفت. برای بررسی و پاسخ به سؤالات پژوهش و رسم و تدوین مدل اندازه‌گیری و مدل ساختاری از نرم‌افزارهای اسپاس اس نسخه ۲۴، پی‌ال‌اس نسخه ۲۰ و نرم افزار مکس کیو‌آی‌دی نسخه پرو استفاده شد. نتایج پژوهش حاضر نشان داد ۱۸ کد مفهومی و ۳ مقوله اصلی، از مؤلفه‌های روان‌شناختی مؤثر بر مشارکت معلولین در فعالیت‌های ورزشی بودند.

تاریخ دریافت:

۱۳۹۸/۱۱/۰۷

تاریخ پذیرش:

۱۳۹۸/۱۱/۰۶

واژگان کلیدی:

ویژگی‌های شخصیتی، انگیزه‌های فردی، مهارت‌های روانی، ورزش معلولین.

ورزش یکی از شیوه‌هایی است که افراد می‌توانند با

مقدمه

1. Email: kayal.sport4@gmail.com
2. Email: mehdi_naderinasab@yahoo.com
3. Email: nima_majedi@yahoo.com

ایجاد فعالیت‌های ورزشی اختلال‌چندانی در زندگی روزمره ایجاد نمی‌کند، برای معلولین جزئی ضروری و حیاتی از فعالیت‌های روزانه تلقی می‌شود و در صورت نپرداختن بدان، وقفه و اختلالی در مسیر بهبودی یا حفظ شرایط کنونی به‌وجود خواهد آورد (جلالی فراهانی، ۲۰۰۸، ۴۴). در مورد افراد معلول، مطالعات مختلف سبب ظهور و افزایش تدریجی فعالیت ورزشی و فیزیکی برای معلولین شد (فرز^۳ و همکاران، ۲۰۱۷، ۲؛ مارسلینی^۴، ۲۰۱۸، ۹۵).

در گذشته، انجمن‌های والدین، متخصصان آموزش-وپرورش و متخصصان تربیت‌بدنی و همچنین سازمان‌های خیریه برای حضور معلولین ذهنی فعالیت گسترده‌ای انجام دادند و موفق شدند امکان حضور این قشر از جامعه را در فعالیت‌های ورزشی مهیا نمایند (برنز^۵، ۲۰۱۲، ۵۶؛ لانتس و مارسلینی^۶، ۲۰۱۸، ۶۳۵).

تا قبل از دهه ۱۹۶۰ میلادی، حضور افراد معلول (حرکتی، بینایی و ذهنی) بیشتر به صورت انجام حرکات ورزشی در بیمارستان‌ها و مکان‌های بازتابی صورت می‌گرفت اما بعد از این تاریخ، معلولین به صورت ساختاریافته در میادین ورزشی حاضر می‌شدند (جرارد^۷، ۲۰۱۶، ۱۲). در واقع، برای هر ورزشی که اکنون معلولان در آن به صورت ساختاریافته حضور دارند، تاریخچه‌ای وجود دارد. برای مثال حضور ورزشکاران معلول در رشته اسکیت نشسته در دهه ۱۹۸۰ میلادی رخ داد (ویولینگ^۸ و همکاران، ۲۰۱۸، ۶۶۴).

استفاده از آن بر فشارهای جسمی، روانی و اجتماعی فایده‌آیند. پژوهش‌ها نشان داده است افرادی که به طور منظم به ورزش می‌پردازند، کمتر از دیگران دچار ناراحتی‌های قلبی عروقی شده، فشارهای عصبی کمتری را تحمل می‌کنند و از اعتماد به نفس بیشتری برخوردارند، آنها نسبت به زندگی خوشبین‌ترند و کمتر دچار افسردگی می‌شوند (وریکر^۱ و همکاران، ۲۰۰۹، ۳۹۶). در واقع، ورزش یکی از پدیده‌های اجتماعی بوده که از سال‌های پیش به‌وجود آمده تا افراد معلول بتوانند با مشکلات مربوط به معلولیت بهتر کنار بیایند. گاتمن^۲ با توجه به تحقیقاتش در زمینه افراد معلول هدف از ورزش برای این گروه را چنین بیان می‌دارد: "ایجاد تحرک و جنبش‌پذیری، پیشگیری و جلوگیری از بیماری ناشی از اوقات بستری در بیمارستان و کمک به افراد معلول جهت ایجاد رابطه دوباره با محیط اجتماعی (سبحانی و همکاران، ۲۰۱۵، ۴۱).

به دنبال جنگ تحمیلی کشور ما نیز با گروه عظیمی از معلولان جنگی مواجه شد. گروهی که تا پیش از جنگ فعالانه در جریان روزمره زندگی شرکت داشتند، ولی امروز دیگر قادر به انجام بسیاری از فعالیت‌های گذشته خویش نیستند. در کنار آن کودکان، سالخورده‌گان، زنان باردار و سایر بیمارانی که موقتاً دچار معلولیت می‌باشند نیز قرار دارند، بنابراین بخش قابل توجهی از مردم کشورمان را این‌گونه افراد تشکیل می‌دهند. در حدود یک میلیون و ۳۵۰ هزار معلول تحت پوشش خدمات بهزیستی هستند که از این تعداد ۱۴ درصد ناشنوا یا کم‌شنوا هستند، ۱۰ درصد نابینا یا کم‌بینا، ۴۲ درصد معلولیت جسمی حرکتی، ۲۰ درصد معلول ذهنی و ۵ تا ۶ درصد هم معلول روانی هستند. در واقع، اگر ورزش برای همگان به طور جنبی در زندگی روزانه مطرح است و عدم

3. Ferez
4. Marcellini
5. Burns
6. Lantz & Marcellini
7. Gérard
8. Villoing

1. Vereceer
2. Guttman

همکاران (۲۰۱۹) در پژوهشی به بررسی موانع محیطی برای مشارکت معلولان مکزیکی در فعالیت های مختلف (از جمله ورزش) پرداختند و دریافتند عوامل محیطی همچون عوامل مربوط به درون خانه، وجود و حضور زن در خانه، محل زندگی در شهر یا روستا، نوع معلولیت فردی و ... از عوامل محیطی تأثیرگذار بودند. کانگ و تیلر (۲۰۱۴) به بررسی امکانات ورزشی انگستان در خصوص معلولان پرداختند. ایشان دریافتند شنا کردن و استفاده از تجهیزات تناسب اندام، مهمترین فعالیت‌های ورزشی است که اغلب توسط معلولان بیان شده است. همچنین برای معلولینی که بیشتر در فعالیت‌های سازمان یافته مشارکت داشتند، یک کارت عضویت صادر شده بود علاوه بر این، افراد معلول نیز بیشتر از افراد غیر معلول به وسیله حمل و نقل عمومی به مرکز مراجعه می‌کنند. براون و پاپوس^۳ (۲۰۱۸) در پژوهش خود عنوان نمودند بعد از بازی‌های المپیک ۲۰۱۲ لندن، معلولین کمتری در فعالیت‌های ورزشی شرکت می‌کنند و عوامل ظهور این پدیده را بررسی کردند و دریافتند پوشش منفی رسانه‌ها به عنوان یک عامل و همچنین ارتباط کمتر ورزشکاران معلول قدیمی و موفق با سایر معلولان به عنوان عامل بعدی مطرح می‌شود. پورسلطانی زرنیدی و همکاران (۲۰۱۷) در پژوهشی با عنوان شناسایی موانع مشارکت جانبازان و معلولین استان البرز در ورزش، دریافتند عوامل امکاناتی و اماکنی، فردی، خانوادگی، فرهنگی اجتماعی و شهری، از مهمترین موانع هستند. سبحانی و همکاران (۲۰۱۵) در پژوهشی خود با عنوان بررسی و اولویت‌بندی عوامل مؤثر و موانع مشارکت ورزشی معلولین شهر اهواز دریافتند که به ترتیب اهمیت، عوامل سلامتی و تندرستی، لذت و نشاط و تعامل اجتماعی مهمترین عوامل مؤثر

اما معلولیت به معنای داشتن هرگونه بیماری طولانی مدت یا مشکل بهداشتی است که فعالیت‌های روزمره فرد یا کارهایی را که فرد می‌تواند انجام دهد، محدود می‌کند (کانگ و تیلر^۱، ۲۰۱۴، ۹). علاوه بر محدودیت‌های فیزیکی معلولین، نگرش‌های شخصی و اجتماعی، منجر به موانع بیشتری برای مشارکت در ورزش از سوی آنها می‌شود. افراد با معلولیت می‌توانند با مشکلات روبه‌رو شوند اما به دلیل ناتوانی خود، حضور در اجتماع، کار، تحصیلات و فرصت‌های شغلی خود را کاهش می‌دهند. شورای بین‌المللی علوم ورزشی و تربیت بدنی^۲ (۲۰۱۵) شایع‌ترین موانع حضور معلولین در فعالیت‌های ورزشی را عنوان نموده است:

- ✓ موانع فیزیکی، مانند عدم دسترسی به حمل و نقل، روشنایی ضعیف در فضاهای عمومی یا برقراری ارتباط در قالب‌های محدود، برای افراد معلول ایجاد مشکل می‌کند.
- ✓ موانع روحی، در کنار ناتوانی که منجر به حاشیه‌نشینی می‌شود، می‌تواند به شدت سلامت روانی افراد معلول را تضعیف کند. این امر توانمندسازی و کارآیی آنها را در معرض خطر قرار می‌دهد.
- ✓ موانع سازمانی مانند فقدان خدمات، مشکلات موجود در بودجه یا عدم استفاده از استانداردها و سیاست‌ها می‌تواند بر فرصت‌ها و انتخاب مشارکت افراد مبتلا به معلولیت در جامعه، تأثیر بگذارد.

در پژوهش‌های مختلفی به بررسی عوامل مؤثر (و یا بازدارنده) بر مشارکت در فعالیت‌های ورزشی معلولین پرداخته شده است. از جمله: گرالگو رودریگز^۲

-
9. Kung & Taylor
1. International Council of Sport Science and Physical Education
2. Giraldo-Rodríguez

---

3. Brown & Pappous

کمی توصیفی-تحلیلی و از نوع همبستگی مبتنی بر مدل معادلات ساختاری استفاده گردید.

فرایند مصاحبه بدین صورت بود که سؤالات بخش مصاحبه (۵ سؤال اصلی) تدوین گردید. سؤالات پژوهش، با هماهنگی قبلی با نمونه‌ها، به سه صورت اینترنتی (از طریق ایمیل)، تلفنی و حضوری، پرسیده شد. سپس تمامی پاسخ‌ها به صورت مکتوب تنظیم و مورد کنکاش و بررسی قرار گرفت. به سه طریق کدگذاری باز، محوری و انتخابی، کدها و نهایتاً مقولات پژوهش استخراج گردید.

روش پژوهش آمیخته از نوع اکتشافی متوالی بود. یعنی ابتدا کیفی و سپس کمی بود. ابزار مورد استفاده در این پژوهش بعد از انجام مصاحبه و رسیدن به اشباع نظری تدوین شد که شامل ۱۸ گویه و در قالب ۳ مؤلفه و ویژگی‌های شخصیتی، انگیزه‌های فردی و مهارت‌های روانی، به صورت پنج گزینه‌ای لیکرت (کاملاً موافقم، ۵ امتیاز تا کاملاً مخالفم، ۱ امتیاز) تدوین شد. جامعه آماری بخش کیفی این پژوهش را اساتید دانشگاهی آگاه به مسئله ورزش معلولین، برخی مدیران حوزه ورزش معلولین (فدراسیون ورزش‌های جانبازان و معلولین) و همچنین ورزشکاران معلول و جانباز تشکیل دادند و تا حد اشباع نظری ادامه یافت (در این پژوهش، ۱۲ مصاحبه با ۱۲ نفر صورت گرفته است). جامعه آماری پژوهش کمی نیز، شامل تمامی معلولین ورزشکار کل کشور که در هیئت‌های ورزشی و سازمان بهزیستی حضور داشتند، بود. تعداد کل معلولین کشور، یک میلیون و ۳۵۰ هزار نفر است و با توجه به تعداد زیاد آنها (بر طبق آمار منتشر شده از سوی فدراسیون ورزش‌های جانبازان و معلولین، ۱۲۵ هزار ورزشکار جانباز و معلول در کشور وجود دارد)، از تعداد ۳۸۴ نفر معادل حداکثر تعداد نمونه آماری در جدول مورگان استفاده شد. همه گروه‌های زنان، مردان، جوانان و کهنسالان معلول و جانباز (به جز

مشارکت در فعالیت‌های بدنی و در بین موانع مشارکت ورزشی معلولین عوامل اقتصادی، محیطی (حمل و نقل)، امکانات و تجهیزات و عوامل اجتماعی فرهنگی مهمترین موانع هستند. پیات^۱ و همکاران (۲۰۱۸) در پژوهش خود عنوان نمودند ورزش برای معلولین نوجوان، به عنوان عاملی برای تغییر هویت فردی عمل می‌کند. شاپیرو و مارتین^۲ (۲۰۱۴) در پژوهش خود دریافتند معلولینی که در فعالیت‌های ورزشی شرکت می‌کنند، از هویت فردی بالاتر و قوی‌تری برخوردارند و احساس تنهایی کمتری می‌کنند. اما پژوهشی که به بررسی عوامل روان‌شناختی مؤثر بر مشارکت در فعالیت‌های ورزشی جانبازان و معلولین پرداخته باشد، مشاهده نگردید. بنابراین انجام این پژوهش لازم و ضروری است. چرا که با شناسایی این عوامل (روان‌شناختی) می‌توان شرایطی را برای غلبه بر فاکتورهای منفی روان‌شناختی و از سوی دیگر، تقویت فاکتورهای مثبت روان‌شناختی ایجاد نمود. بنابراین انجام پژوهشی با عنوان طراحی مدل مؤلفه‌های روان‌شناختی مؤثر بر مشارکت جانبازان و معلولین در فعالیت‌های ورزشی از اهمیت بالایی برخوردار است.

روش‌شناسی پژوهش

پژوهش حاضر از لحاظ هدف کاربردی، از نظر شیوه گردآوری داده‌ها توصیفی-پیمایشی بود. چون هیچ‌گونه دستکاری بر روی متغیرها و عوامل صورت نگرفت و بر اساس رویکرد پژوهش، آمیخته بود و بستر این پژوهش، جانبازان و معلولین کشور در نظر گرفته شده بود. در مرحله اول، برای ساخت مدل از روش کیفی تحلیل محتوا و برای آزمون مدل از روش

4. Piatt

5. Shapiro & Martin

۲۰ نفر نیز برای جلوگیری از ریزش نمونه‌های پژوهش مورد بررسی قرار گرفتند که تعداد کل معلولین به ۴۰۰ نفر رسید. سپس آزمودنی‌ها از مرکزی که معلولین به آنجا رفت و آمد می‌کردند (هیئت‌های ورزشی، مراکز بهزیستی) به صورت تصادفی انتخاب شدند.

افراد زیر ۱۵ سال و معلولین ذهنی) در فرایند پژوهش شرکت داده شدند.

روش نمونه‌گیری پژوهش حاضر، خوشه‌ای-تصادفی است. در مرحله اول پس از تقسیم کشور به پنج ناحیه شمال، جنوب، شرق، غرب و مرکز به حکم قرعه دو مرکز استان از هر ناحیه انتخاب شده است. تعداد معلولین از هر شهر (۳۸۴ تقسیم بر ۵ ناحیه) حدوداً ۷۶ نفر است. جدول ذیل معرف لایه‌های نمونه برداری از جامعه معلولین است (لازم به ذکر است که

ناحیه	شهر	تعداد	درصد
شمال	گیلان، مازندران	۸۰	۲۰
جنوب	بندرعباس، بوشهر	۸۰	۲۰
شرق	خراسان رضوی، خراسان جنوبی	۸۰	۲۰
غرب	قزوین، کرمانشاه	۸۰	۲۰
مرکز	اصفهان، شهرکرد	۸۰	۲۰
کل		۴۰۰	۱۰۰

جدول ۱- جامعه و نمونه پژوهش

میانگین و درصد فراوانی برای بیان ویژگی‌های دموگرافیک پژوهش استفاده شد. همچنین از شاخص‌های کشیدگی و چولگی به منظور بررسی توزیع داده‌ها (طبیعی و یا غیر طبیعی بودن) استفاده شد. برای بررسی و پاسخ به سؤالات پژوهش و رسم و تدوین مدل اندازه‌گیری و مدل ساختاری از نرم-افزارهای اسپاس اس اس نسخه ۲۴ و پی‌ال‌اس اسمارت نسخه ۲،۰ استفاده شد.

دلایل استفاده از نرم‌افزار واریانس محور پی ال اس:

بنابراین تعداد ۴۰۰ پرسش‌نامه بین ۴۰۰ نفر توزیع گردید و نهایتاً، ۳۸۶ پرسش‌نامه مورد تحلیل آماری قرار گرفت.

داده‌های کیفی پژوهش از طریق فرایند کدگذاری، تحلیل شد. مراحل تحلیل داده‌ها از طریق کدگذاری باز و کدگذاری محوری انجام و به عرضه پارادایم منطقی یا تصویر تجسمی از نظریه در حال تکوین پایان یافت.

در بخش کمی از دو روش آمار توصیفی و آمار استنباطی استفاده شد. در بخش آمار توصیفی از

جارویس^۱ و همکاران (۲۰۰۳) در پژوهش خود عنوان نمودند بهتر است برای پژوهش‌های اکتشافی و کیفی، اول از پی‌ال‌اس برای بررسی سؤال‌های پژوهش استفاده شود؛ چرا که هنوز مدل پژوهش در مرحله بلوغ قرار ندارد. در صورتی که مدل پژوهش با نرم-افزارهای واریانس محور (پی‌ال‌اس) تأیید شد، در پژوهش‌های بعدی از نرم‌افزارهای کواریانس محور استفاده شود. در این پژوهش نیز به دلیل آن‌که مدل پژوهش را هر چند میانی نظری تأیید نمود، ولی به دلیل آن‌که مدل جدیدی است و هنوز به بلوغ نرسیده است، از نرم‌افزارهای واریانس محور پی‌ال‌اس استفاده شد.

پایایی و روایی در پی‌ال‌اس در دو بخش سنجیده می‌شود: الف) بخش مربوط به مدل‌های اندازه‌گیری، ب) بخش مربوط به مدل ساختاری. پایایی مدل اندازه‌گیری به‌وسیله ضرایب بارهای عاملی، آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی مورد ارزیابی قرار می‌گیرد. بارعاملی از طریق محاسبه مقدار همبستگی شاخص‌های یک سازه با آن سازه محاسبه می‌شود که اگر این مقدار برابر و یا بیشتر از مقدار ۰/۷ (سخت‌گیرانه‌ترین حالت به دلیل استفاده از نرم افزار واریانس محور) شود مؤید این مطلب است که واریانس بین سازه و شاخص‌های آن از واریانس خطای اندازه‌گیری آن سازه بیشتر بوده و پایایی در مورد آن سازه قابل قبول است. همچنین در خصوص روایی محتوی نیز با استفاده از فرم‌های روایی سنجی CVI و CVR روایی هر دو ابزار (سؤالات مصاحبه و پرسش‌نامه)، مورد تأیید قرار گرفت. مقدار CVR سؤالات مصاحبه، با توجه به تعداد اساتید (۱۰ نفر)، بیشتر از ۰/۷۴ (۰/۷۹) و مقدار CVI بیشتر از ۰/۷۹ (۰/۸۱) به دست آمد. مقدار CVR سؤالات پرسش‌نامه نیز، با توجه به تعداد

اساتید (۱۰ نفر)، بیشتر از ۰/۷۴ (۰/۷۷) و مقدار CVI بیشتر از ۰/۷۹ (۰/۸۲) به دست آمد. بنابراین روایی محتوی ابزارهای پژوهش مورد تأیید قرار گرفت. روایی واگرا و همگرا که مربوط به معادلات ساختاری است، مورد سنجش قرار گرفت. همچنین در بخش تحلیل مصاحبه‌ها از نرم‌افزار کیو آی دی نسخه ۱۲ استفاده شد.

یافته‌ها

نتایج بخش توصیفی مربوط به ویژگی‌های جمعیت شناختی مصاحبه‌شوندگان پژوهش نشان داد ۵ نفر ورزشکار، ۳ نفر استاد دانشگاه و ۴ نفر مدیران فدراسیون و هیئت‌های ورزشی فدراسیون جانبازان و معلولین هستند. ۳ نفر زن و ۹ نفر مرد بودند.

درگام اول کدگذاری‌ها، هر یک از مقوله‌های اصلی مربوط به مؤلفه‌های روان‌شناختی مؤثر بر مشارکت جانبازان و معلولین در فعالیت بدنی، استخراج شد که در قالب پاسخگویی به یکی از سؤال‌های پژوهش انجام شد و آن پاسخ به این سؤال بود که مؤلفه‌های روان‌شناختی مؤثر بر مشارکت جانبازان و معلولین در فعالیت بدنی کدام است؟.

بعد از این‌که کدها به کدهای اولیه بر اساس رویدادها و واقعیات، برچسب زده شد، کدهای اولیه شکل گرفتند. سپس سه نفر از خبرگان، کدهای اولیه را بررسی و مورد تغییر و تعدیل قرار دادند. بنابراین در بخش کیفیت‌سنجی کدهای اولیه از روش تثلیث یا مثلث‌سازی بهره گرفته شده است. حال باید بر اساس نظریه اشتراوس و کوربین (۲۰۰۳)، ارتباط بین کدهای اولیه بررسی و دسته‌هایی ایجاد شوند که مقوله خوانده می‌شود.

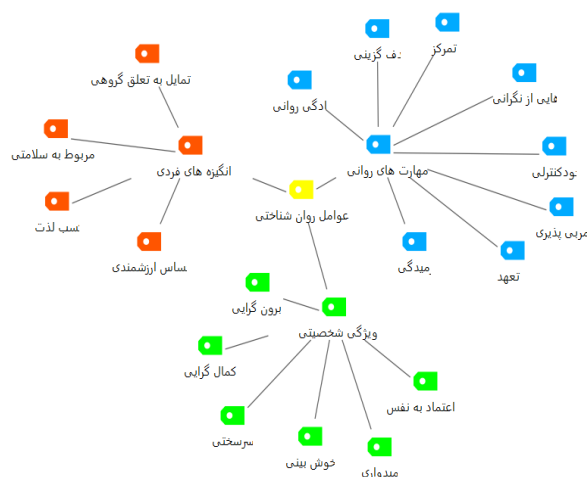
جدول ۲- خلاصه کدگذاری باز و محوری مصاحبه شونده‌ها

کد مصاحبه‌شوندگان	کدهای مفهومی	مقوله‌ها (کد محوری)
P2, P4, P9 P1, P4, P6, P10 P2, P5, P6, P7, P10 P1, P4, P6, P10, P11	تمایل به تعلق گروهی مربوط به سلامتی کسب لذت احساس ارزشمندی	انگیزه‌های فردی
P1, P2, P4, P11, P12 P2, P3, P5, P7, P10 P1, P2, P3, P5, P7 P1, P3, P4, P7, P9 P1, P2, P11, P11, P13 P1, P3, P7, P8, P9, P11	برون‌گرایی کمال‌گرایی سرسختی خوش‌بینی امیدواری اعتماد به نفس	ویژگی‌های شخصیتی
P2, P3, P5, P6, P9 P3, P4, P7, P9, P10 P1, P2, P3, P9, P12 P2, P4, P5, P6, P9 P1, P2, P4, P7, P8 P2, P3, P5, P7, P11 P1, P2, P6, P9, P9 P2, P5, P6, P7	آمادگی روانی هدف‌گزینی تمرکز رهایی از نگرانی خودکنترلی مربی‌پذیری تعهد آرمیدگی	مهارت‌های روانی

نشان داد ۳ مقوله ویژگی‌های شخصیتی، انگیزه‌های فردی و مهارت‌های روانی، از عوامل روان‌شناختی مؤثر بر مشارکت جانبازان و معلولین در ورزش کشور است (شکل ۱). در ادامه از طریق نرم‌افزار اس‌پی‌اس-اس به تحلیل ویژگی‌های جمعیت‌شناختی نمونه‌های پژوهش پرداخته خواهد شد. سپس نتایج حاصل از تحلیل پرسش‌نامه‌ها با استفاده از نرم‌افزار پی‌ال‌اس-اسمارت گزارش داده خواهد شد.

فرآیند کدگذاری باز یک مقوله را به زیرمقوله‌ها پیوند می‌دهد. این کار را از طریق عبارتهایی که روابط بین آنها را تشریح می‌کند، انجام می‌دهد و شامل جستجوی سرنخ‌هایی در داده‌هاست که نشان می‌دهند مقوله‌های اساسی چگونه با هم در ارتباطند (کوربین و استراوس، ۲۰۰۸). فرآیند کدگذاری محوری، داده‌های به دست آمده از کدگذاری باز را ترکیب می‌کند. این تکنیک داده‌ها را طبقه‌بندی می‌کند و بین مقوله‌ها و زیرمقوله‌ها ارتباط ایجاد می‌کند. یافته‌ها نشان داد مقوله‌ها همان کدهای محوری هستند.

بنابراین نتایج حاصل از ۱۲ مصاحبه انجام شده، از طریق تحلیل محتوا و کدگذاری باز و محوری (با استفاده از نرم افزار کیوآی دی ماکس نسخه پرو)،

شکل ۱- مؤلفه‌های استخراج شده عوامل روان‌شناختی مؤثر بر مشارکت جانبازان و معلولین در فعالیت‌های ورزشی (نمودار درختی نرم افزار مکس کیو دی ای نسخه پرو)

مشارکت جانبازان و معلولین در ورزش کشور می‌باشند؟

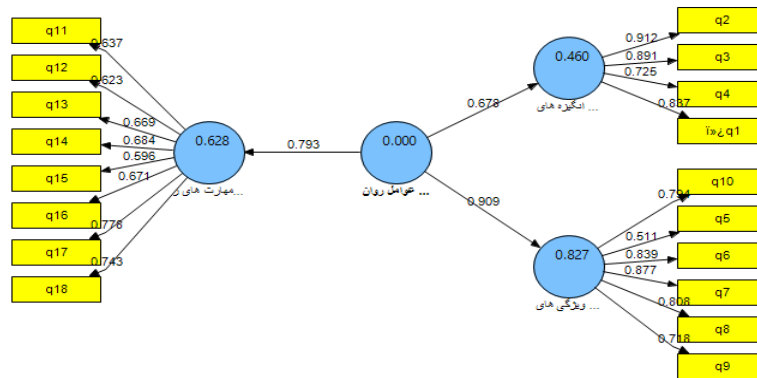
نتایج بخش توصیفی مربوط به ویژگی‌های جمعیت شناختی نمونه‌های آماری (جانبازان و معلولین ورزشکار) پژوهش نشان داد ۵۶ درصد زن و ۴۴ درصد مرد؛ ۶۴/۵ درصد مجرد و ۳۵/۵ درصد متأهل؛ ۶۸ درصد از نمونه‌های پژوهش دارای معلولیت جسمانی بودند. تعداد اعضای خانواده بیشتر نمونه‌های پژوهش، دو نفر (۴۱/۳ درصد) بود. بیش از ۵۲ درصد از نمونه‌های پژوهش از درآمد ۱ تا ۲ میلیون برخوردار بودند. سطح تحصیلات بیشتر افراد، دیپلم و زیردیپلم (۵۳ درصد) بود. ۴۷ درصد از نمونه‌های پژوهش شاغل نبودند.

سؤال‌های پژوهشی

آیا ویژگی‌های شخصیتی، انگیزه‌های فردی و مهارت‌های روانی، از عوامل روان‌شناختی مؤثر بر

(سؤالات مربوط به هرمتغیر نسبت به خود آن متغیر همبستگی بیشتری دارند تا نسبت به متغیرهای دیگر) و دوم (معیار مهم دیگری که با روایی واگرا مشخص می‌گردد، میزان رابطه یک متغیر با سؤالاتش در مقایسه رابطه آن متغیر با سایر متغیرهاست، به طوری که روایی واگرای قابل قبول یک مدل حاکی از آن است که یک متغیر در مدل تعامل بیشتری با سؤالات خود دارد تا با متغیرهای دیگر. روایی واگرا وقتی در سطح قابل قبول است که میزان AVE برای هر متغیر بیشتر از واریانس اشتراکی بین آن متغیر و متغیرهای دیگر در مدل باشد) مورد تأیید قرار گرفت. بعد از بررسی برازش مدل‌های اندازه‌گیری نوبت به برازش مدل ساختاری پژوهش می‌رسد. بخش مدل ساختاری بر خلاف مدل‌های اندازه‌گیری، به سؤالات (متغیرهای آشکار) کاری ندارد و تنها متغیرهای پنهان همراه با روابط میان آنها بررسی می‌گردد.

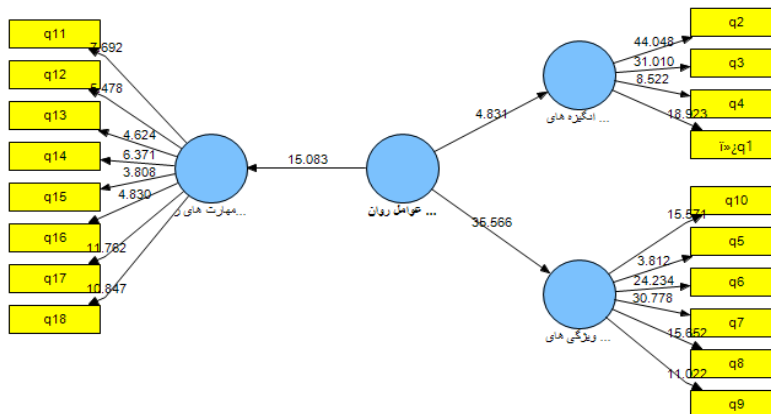
بنابرگفته هیر^۱ و همکاران (۲۰۱۲) برای تعیین نرمالته داده‌ها از چولگی و کشیدگی استفاده شد. نتایج نشان داد چولگی بین ۳ و ۳- و کشیدگی بین ۵ و ۵- قرار دارد. بنابراین داده‌ها از توزیع نرمال برخوردارند. ولی با این وجود به دلیل جدید بودن مدل پژوهش بهتر است از نرم‌افزار واریانس محور پی ال اس اسمارت استفاده نمود. برای بررسی برازش مدل‌های اندازه‌گیری، سه معیار پایایی، روایی همگرا و روایی واگرا استفاده می‌شود. پایایی خود از سه طریق بررسی ضرایب بارهای عاملی، ضرایب آلفای کرونباخ، پایایی ترکیبی و پایایی اشتراکی صورت می‌پذیرد. مقدار ملاک برای مناسب بودن ضرایب بارهای عاملی، ۰/۵ است. برای تمامی سؤالات، ضرایب بارهای عاملی سؤالات از ۰/۵ بیشتر است که نشان از مناسب بودن این معیار دارد. در این‌جا هیچ یک از سؤالات حذف نگردید. مقدار مربوط به آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی متغیرها در هر سه متغیر، بالاتر از ۰/۷ است که حاکی از پایایی مناسب مدل دارد (هیر و همکاران، ۲۰۱۲، ۴۱۷). در این پژوهش پایایی متغیرها در حد مطلوب قرار دارد. از آن‌جا که پایایی تأیید می‌شود می‌توان به بررسی فرضیات توسط معادلات ساختاری پرداخت و نتیجه قابل تعمیم به کل جامعه مورد نظر است. معیار دوم از بررسی مدل‌های اندازه‌گیری، روایی همگرا است که به بررسی همبستگی هر متغیر با سؤالات (شاخص‌ها) خود می‌پردازد. با توجه به روش فورنل و لارکر که مقدار مناسب برای AVE را ۰/۴ به بالا معرفی کرده‌اند. برای تمامی سه متغیر، مقدار AVE بیشتر یا مساوی ۰/۴ است. روایی واگرا سومین معیار بررسی برازش مدل‌های اندازه‌گیری است که در این پژوهش در هر دو بخش روش اول

شکل ۲- مدل اندازه‌گیری

برای بررسی برازش مدل ساختاری پژوهش از چندین معیار استفاده می‌شود که اولین و اساسی‌ترین معیار، ضرایب معناداری t یا همان مقادیر t است. در صورتی که مقدار این اعداد از 0.95 بیشتر شود، نشان

از صحت رابطه بین متغیرها و در نتیجه تأیید روابط در سطح اطمینان $1/96$ است. البته باید توجه داشت که اعداد فقط صحت رابطه را نشان می‌دهند و شدت رابطه بین متغیرها را نمی‌توان با آن سنجید.

شکل ۳- ضرایب معناداری

برازش مدل کلی: مدل کلی شامل هر دو بخش مدل اندازه‌گیری و ساختاری می‌شود و با تأیید برازش آن، بررسی برازش در یک مدل کامل می‌شود. با توجه به سه مقدار $0/01$ ، $0/25$ و $0/36$ که به عنوان مقادیر ضعیف، متوسط و قوی برای GOF معرفی شده است، در هر ۳ متغیر، مقدار GOF بیشتر از $0/25$ به دست آمد که نشان از برازش کلی متوسط مدل دارد.

مقدار R^2 برای متغیرهای برون‌زا یا مستقل برابر صفر است. در این قسمت، همه متغیرهای درون‌زا، مقدار R^2 برای هر سه متغیر بیشتر از $0/33$ و برابر با مقدار متوسط است. مقدار Q^2 : این معیار برای هر ۳ متغیر درون‌زا بیشتر از $0/15$ است که این نشان می‌دهد متغیر برون‌زا (مستقل) در پیش‌بینی متغیرهای وابسته، متوسط هستند و برازش مناسب مدل ساختاری پژوهش را تا حدودی بار دیگر تأیید می‌سازد.

جدول ۳- بررسی سؤال‌های پژوهش

نتیجه	ضریب معناداری	ضرب مسیر	سؤال پژوهشی
تأیید	۳۵/۵۶۶	۰/۸۲۷	آیا ویژگی‌های شخصیتی، از عوامل روان‌شناختی مؤثر بر مشارکت جانبازان و معلولین در ورزش کشور می‌باشند؟
تأیید	۴/۸۳۱	۰/۶۷۸	آیا انگیزه‌های فردی، از عوامل روان‌شناختی مؤثر بر مشارکت جانبازان و معلولین در ورزش کشور می‌باشند؟
تأیید	۱۵/۰۸۳	۰/۶۲۸	آیا مهارت‌های روانی، از عوامل روان‌شناختی مؤثر بر مشارکت جانبازان و معلولین در ورزش کشور می‌باشند؟

های فردی، از مؤلفه‌های روان‌شناختی مؤثر بر مشارکت جانبازان معلولین در فعالیت بدنی هستند. به‌طور کلی می‌توان گفت شخصیت مجموعه‌ای از صفات و رفتارهایی است که فرد را توصیف می‌کند. شخصیت در طی زمان از تعامل عوامل وراثتی و محیطی شکل می‌گیرد (رضاییان، ۲۰۱۶). شولتز (۲۰۱۹) معتقد است شخصیت هر فردی بی‌همتا است. یعنی گذشته از شباهت‌هایی که بین مردم وجود دارد، هر کسی از ویژگی‌های منحصر به فردی برخوردار است که او را از دیگران متمایز می‌کند. بدین ترتیب در زندگی روزمره، شخصیت را به عنوان مجموعه ویژگی‌های پایدار و بی‌همتایی در نظر می‌گیریم که البته ممکن است در پاسخ به موقعیت‌های مختلف تغییر کند. از ویژگی‌های شخصیتی می‌توان به کمال-گرایی اشاره نمود که بر عملکرد ورزشی ورزشکاران تأثیر مثبت و معناداری دارد همچنین سرسختی نیز بر

با توجه به جدول فوق، مقدار T-Value با توجه به این که همگی بیشتر از $2/58$ هستند بنابراین در سطح $0/99$ ، تمامی ۳ مؤلفه پژوهش از عوامل روان‌شناختی مؤثر بر مشارکت جانبازان و معلولین در فعالیت ورزشی هستند.

بحث و نتیجه‌گیری

درک و شناسایی عوامل مؤثر بر گرایش جانبازان و معلولین، این قشر جامعه، به سوی فعالیت‌های ورزشی نیازمند توجه جدی است. از جمله این عوامل می‌توان به عوامل روان‌شناختی اشاره کرد. لذا هدف از انجام پژوهش حاضر، ارائه مدل مؤلفه‌های روان‌شناختی مؤثر بر مشارکت جانبازان و معلولین در فعالیت بدنی است. نتایج پژوهش نشان داد به ترتیب مؤلفه‌های ویژگی‌های شخصیتی، مهارت‌های روانی و انگیزه-

پژوهش مشخص گردید، می‌توان به تمایل به تعلق گروهی، مربوط به سلامتی، کسب لذت و احساس ارزشمندی اشاره نمود. در پژوهش‌های مختلفی به میزان تأثیر انگیزه بر عملکرد ورزشی و شرکت در فعالیت‌های ورزشی اشاره شده است. قدرت‌نما و حیدری نژاد (۲۰۱۳) در پژوهش خود عنوان نمودند بین انگیزه‌های لذت و شادابی، سلامت جسمانی و تعامل اجتماعی با میزان فعالیت بدنی دانشجویان رابطه مثبت معنادار یافت شد. همچنین مشخص شد انگیزه‌های لذت و شادابی و سلامت جسمانی به ترتیب قوی‌ترین پیش‌بینی‌کننده‌ها برای فعالیت‌بدنی آزمودنی‌ها است.

مؤلفه آخر، مهارت‌های روانی است. متغیرهای مهارت‌های روانی شامل تمرکز، انگیزش، اعتماد به نفس، تصویرسازی ذهنی و کنترل حالات روانی و هدفمندی است که در فعالیت‌های فراوانی کاربرد دارند. مهارت‌های روانی مجموعه‌ای از تکنیک‌ها و روش‌هایی است که در جهت آمادگی روانی و در نهایت بالا بردن عملکرد ورزشکار و تعدیل هیجانات، افزایش تمرکز، توسعه اعتماد به نفس و بالا بردن میزان یادگیری به کار می‌رود. وجود کلمه «مهارت» در واژه مهارت‌های روانی نشان دهنده اکتسابی بودن مهارت‌های روانی است. بدین معنا که ورزشکاران با فراگیری این مهارت‌ها می‌توانند اجرای ورزشی خود را بهبود بخشند (کجیاف‌نژاد و همکاران، ۲۰۰۹). هولاند^۴ و همکاران (۲۰۱۰) و نجاه و بن رجب^۵ (۲۰۱۶) عنوان نمودند مهارت‌های روانی در گرایش به ورزش از اهمیت بسیاری برخوردار است. بنابراین به صورت کلی مشخص گردید مؤلفه‌های ویژگی‌های شخصیتی، مهارت‌های روانی و انگیزه-های فردی، از مؤلفه‌های روان‌شناختی مؤثر بر

عملکرد ورزشکاران تأثیر مثبتی دارد (سبحانی و همکاران، ۲۰۱۵). برون‌گرایی که در اکثر پژوهش‌های مربوط به ویژگی‌های شخصیتی از ابعاد اصلی آن است، در این پژوهش نیز به عنوان یکی از مؤلفه‌های ویژگی‌های شخصیتی مؤثر بر مشارکت در فعالیت ورزشی معلولین عنوان شده است و رضاییان (۲۰۱۶) نیز این ویژگی را مورد بررسی قرار داده است. خوشبینی، انتظار تعمیم‌یافته‌ای است که بر اساس آن، اتفاقات خوب در سراسر زندگی فرد رخ می‌دهد (مک دونالد، ۲۰۱۰). این متغیر نیز بر پیشرفت ورزشی ورزشکاران تأثیر معناداری دارد و از مؤلفه‌های ویژگی‌های شخصیتی در این پژوهش است. امیدواری نیز از دیگر مؤلفه‌های ویژگی‌های شخصیتی مؤثر بر مشارکت در فعالیت‌های ورزشی معلولین است که در پژوهش (سبحانی و همکاران، ۲۰۱۵) این مورد بررسی شده است. نهایتاً مشخص گردید اعتماد به نفس از دیگر فاکتورهای مؤثر است.

از دیگر فاکتورهای مؤثر بر مشارکت معلولین و جانبازان در فعالیت‌های ورزشی، انگیزه‌های فردی است. نظریه‌های انگیزش در چند دهه گذشته به منظور بررسی تطبیق نوع رفتارهای افراد در فعالیت‌های بدنی هر روزه در حال به روز رسانی هستند (جویسار^۲ و همکاران، ۲۰۱۱). تئوری‌های انگیزشی با توجه به ویژگی‌های فاکتورهای زمینه اجتماعی مانند فرهنگ مربیگری، آب و هوا و... همچنین انگیزه‌های درونی مانند شایستگی ادراک شده، خودتنظیمی، استقلال ادراک شده و عوامل عمومی علت و معلولی به بررسی عوامل مؤثر بر انگیزه افراد در شروع فعالیت‌های ورزشی می‌پردازند (هاگر و چادزیسارانتیز^۳، ۲۰۱۱). از مؤلفه‌های انگیزه‌های فردی که در این

-
1. Mc. donald
  2. Jöesaar
  3. Hagger & Chatzisarantis

-
4. Holland
  5. Najah & Benrejeb

حساسیت‌های خاص قشر مورد مطالعه، باید مشارکت در فعالیت‌های ورزشی این گروه را بسیار بااهمیت و جدی تلقی کرد و این نکته را در نظر داشت که عدم توجه به آن عواقب شایان توجهی را در بر خواهد داشت. از این رو پیشنهاد می‌شود سازمان‌های متولی امر جانبازان و معلولین نظیر سازمان بهزیستی کشور، با برگزاری جلسات مشاوره‌ای، از مشکلات روانی این افراد آگاه گردند. همچنین شرایط حضور آنها در فعالیت‌های ورزشی را با فراهم کردن امکانات ورزشی و کلاس‌های ورزشی، مهیا نمایند؛ چرا که ورزش برای سالمندان و معلولین به عنوان یک دارو عمل می‌کند (وارنر^۱ و همکاران، ۲۰۱۸).

مشارکت جانبازان معلولین در فعالیت بدنی هستند. در تبیین این مطلب می‌توان گفت برای این‌که افراد جانباز و معلول در جریان اصلی زندگی قرار گیرند، باید همانند افراد سالم از همه امکانات آموزشی، تفریحی و ورزشی بهره جویند و شاید مشارکت در فعالیت‌های ورزشی بتواند یکی از بهترین نقش‌ها را در این زمینه ایفا کند. از طریق ارتباطات ورزشی، فاصله اجتماعی بین افراد سالم و افراد معلول کمتر شده و بدین ترتیب فرصت‌های لازم برای ابراز توانایی‌ها و ویژگی‌های مثبت و کارا، به خصوص در ارتباط با جامعه ایجاد می‌شود. از این رو، بر اساس نتایج و تصویر به دست آمده از مشارکت در فعالیت‌های ورزشی و وضعیت فاکتورهای روان‌شناختی جامعه مورد مطالعه (ویژگی‌های شخصیتی، مهارت-های روانی و انگیزه‌های فردی)، لزوم تدوین برنامه جدید و تجدید نظر و بازنگری در برنامه‌های جاری به منظور هماهنگی مشخص می‌شود. همچنین با توجه

به

منابع

1. Brown, C., & Pappous, A. (Sakis). (2018). "The Legacy Element. It Just Felt More Woolly": Exploring the Reasons for the Decline in People With Disabilities' Sport Participation in England 5 Years After the London 2012 Paralympic Games. *Journal of Sport and Social Issues*, 42(5), 112-131.
2. Burns, J. (2012). Falling through the rabbit hole: Elite sports and people with intellectual disabilities. *Journal of Critical Psychology Counselling and Psychotherapy*, 11(1), 56-63
3. Ferez, S., Ruffié, S., & Héas, S. (2017). *Sports and "minorities": Negotiating the Olympic model, sport, ethics and philosophy*. Inland: Taylor & Francis (Routledge).
4. Gérard, S. (2016). The paralympic movement from 1944 to 2016: a processual analysis of institutional creation, maintenance and change. Thèse de doctorat en sciences de la motricité. Louvain-La-Neuve: Université Catholique de Louvain, 12.
5. Ghodrtnama, A. Heydarinejad, S. (2013). The relationship between the motivation of sport participation and the physical activity of students in Shahid Chamran University of Ahvaz. *sports management studies*, 5(18), 189-202. (In Persian)
6. Giraldo-Rodríguez, L., Mino-León, D., Murillo-González, J. C., & Agudelo-Botero, M. (2019). Factors associated with environmental barriers of people with disabilities in Mexico. *Revista de Saúde Pública*, 53(27), 1-32.
7. Hagger, M. S., & Chatzisarantis, N.L.D. (2011). Causality orientations moderate the undermining effect of rewards on intrinsic motivation. *Journal of Experimental Social Psychology*, 47(2), 485-489.
8. Hair, J. F., Sarstedt, M., Ringle, C. M., & Mena, J. A. (2012). An assessment of the use of partial least squares structural equation modeling in marketing research. *Journal of the Academy of Marketing Science*, 40(3), 414-433.
9. Holland, M. J. G., Woodcock, C., Cumming, J., & Duda J. L. (2010). Important mental qualities and employed mental techniques: the perspective of young elite team sport athletes. *Journal of Clinical Sport Psychology*, 4, 19-38.
10. International Council of Sport Science and Physical Education. (2015). Different. Just like you: A psychological approach promoting the inclusion of persons with disabilities. Berlin, Germany: Author.
11. Jalali Farahani, M. (2008). *Leisure and recreational management*. Tehran: Tehran University Press. (In Persian).
12. Jarvis, C. B., MacKenzie, S. B., & Podsakoff, P. M. (2003). A Critical Review of Construct Indicators and Measurement Model Misspecification in Marketing and Consumer Research. *Journal of Consumer Research*, 30(2), 199-218.
13. Jõesaar, H., Hein, V., Hagger, M.S. (2011). Peer influence on young athletes' need satisfaction, intrinsic motivation and persistence in sport: A 12-month prospective study, *Psychology of Sport and Exercise*, 12, 500-508.
14. Kajbafnejad, H. Ahai, H. Heydari, A. Asgari, P. Enayati, M. (2009). Relationship between psychosocial skills, emotional intelligence and its components with the motivation for sport success in male athletes in Shiraz. (*New Findings in Psychology (Social Psychology)*, 5(13), 107-125. (In Persian).
15. Kung, S. P., & Taylor, P. (2014). The use of public sports facilities by the disabled in England. *Sport Management Review*, 17(1), 8-22.

16. Lantz, E., & Marcellini, A. (2018). Sport games for people with intellectual disabilities. Institutional analysis of an unusual international configuration. *Sport in Society*, 21(4), 635–648.
17. Marcellini, A. (2018). The extraordinary development of sport for people with dis/abilities. What does it all mean? *Alter*, 12(2), 94–104.
18. Mc.Donald, D. J. (2010). *The role of enjoyment, motivational climate, and coach training in promoting the positive development of young athletes, a thesis submitted to the School of Kinesiology and Health Studies in conformity with the requirements for the degree of Doctor of Philosophy Queen's University Kingston, Ontario, Canada.* 88-93.
19. Najah, A., & Benrejeb, R. (2016). Psychological characteristics of male youth soccer players: Specificity of mental attributes according to age categories. *Advances in Physical Education*, 6, 19-26.
20. Piatt, J., Kang, S., Wells, M. S., Nagata, S., Hoffman, J., & Taylor, J. (2018). Changing identity through sport: The Paralympic sport club experience among adolescents with mobility impairments. *Disability and Health Journal*, 11(2), 262–266.
21. Rezaean, A. (2016). *Basics of Organizational Behavior Management*. Tehran: Organization for the Study and Compilation of Human Sciences Books of Universities. (In Persian)
22. Sheltz. D. (2019). *Theories of personality*. 10th ed. Translated by: Mohammadi, Y. S. (2020). 3. Tehran. Press: Publishing Edition. (In Persian).
23. Shapiro DR, Martin JJ. (2014). The relationships among sport self-perceptions and social well-being in athletes with physical disabilities. *Disabil Health J.* 7(1), 42-48.
24. Sobhani, A. Andam, R. ZArifi, M. (2015). Investigating and Prioritizing the Effective Factors and Obstacles in Sports Participation in Disabled People in Ahwaz. *Organizational Behavior Management in Sport Studies*, 2(6), 41-48. (In Persian).
25. vereceer, A., richter, m., carine, A., (2009). "The role of behavioral factors in explaining socioeconomic differences in adolescent health: A multilevel study in 33 countries", *Journal of social science & medicine*, 69, (3), 396 – 403.

26. Villoing, G., Perera, E., & Le Roux, N. (2018). The institutionalization of off-road wheelchair riding in France (1990–2015): “Truly a sport of sharing and diversity”. *Sport in Society*, 21(4), 664–677.
27. Warner, S. (2018). Sport as medicine: How F3 is building healthier men and communities. *Sport Management Review*, 22(1), 38-52.

ارجاع‌دهی

کیال، مریم؛ نادری‌نسب، مهدی؛ و ماجدی، نیما. (۱۳۹۹). مدل مؤلفه‌های روان‌شناختی مؤثر بر مشارکت جانبازان و معلولین در فعالیت‌های ورزشی. *مطالعات روان‌شناسی ورزشی*، ۹(۳۲)، ۴۱-۵۸.
شناسه دیجیتال: 10.22089/spsyj.2020.8128.1883

Kiyal, M; Naderinasab, M; & Majedi, N. (2020). The Model of Psychological Components Affecting the Participation of Veterans and Disabled in Sport Activities. *Sport Psychology Studies*, 9(32), 41-58. In Persian. DOI: 10.22089/spsyj.2020.8128.1883